

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio I. De primo essentialis conceptu, quantitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

TRACTATUS III.

De proprietatibus & affectionibus corporis.

Agemus imprimis de quantitate, postea de motu, denique de loco. Sit

DISPUTATIO IX.

De Essentia quantitatis distinctionibusque
ei competentibus.

Methodus exigit, ut primùm essentia
quantitatis examinetur.

QVÆSTIO I.

De primo essentiali conceptu quantitatis.

Examinabimus imprimis aliorum sententias,
postea tenendam, adferemus.

DIFFICULTAS I.

*An habere partes entitativas, sit primo es-
sentialis conceptus quantitatis?*

Docent Thomistæ, de ratione Quantitatis
esse, conferre partes entitativas. Con-
sentit etiam noster Vasquez. Quod ut exa-
minetur. *Sit*

Punctum Difficultatis I.

Quid Tenendum?

DICENDUM est. Primò essentialem conce-
ptum Quantitatis non esse, conferre partes
entitativas.

PROBARI solet I: Quantitas distinguitur
à prima Materia: vel, si nolis illam distingui,
præscinde eam mente, quæro independentem
ab illa quantitate, re, aut per rationem præcisam,
vel materia habet partes, vel non habet? si
habet, ergo illas non à quantitate habet: Si non
habet, Ergo Materia prima, est simplex, & in-
divisibilis.

RESPONDERI potest huic argumento; con-
cedendo quòd Materia prima, independentem
à quantitate, sit indivisibilis.

INSTABIS. Ergo Materia, independentem à
quantitate, erit ita simplex ac Angelus, vel ani-
ma rationalis.

RESPONDETUR. Seclusà quantitate, in ali-
quo genere, ita se habet materia prima ac Ange-
lus, vel anima rationalis; nec id involvit ullum
absurdum; certè enim in sententia constituente
conceptum primarium quantitatis in impen-
etrabilitatis exigentia, seclusa quantitate, æquè
est materia penetrabilis, ac anima rationalis,
neque tamen in hoc est ullum absurdum.
Æquè item non componitur ex duabus parti-
bus physicis, Materia, ac Angelus, nec inde ta-
men sequitur, intra eundem gradum simplicita-
tis, utrumque esse. Dicitur itaque potest, ratio-
ne molis corporeæ, adhuc illam Materiam non
fore ita simplicem. Dicitur etiam posset quòd
independentem à quantitate, habeat virtualiter
partes Materia, sitque divisibilis virtualiter,
quæ

quæ divisibilitas in hoc stabit; quod sit semper habens vim, fundandi & emanandi quantitatem, & quod habeat molem, quæ apta sit evolvi, parte: fierique ut ita dicam, per additam quantitatem. Inde autem non sequitur, simpliciter esse divisibilem Materiam, independentem à quantitate; quia non est licitum, argumentari à restricto ad irrestrictum. *Neque valet, si dicas:* hoc videri dissonum Dialecticæ, docenti, valere consequentiam à gradibus inferioribus, qui utique sunt restricti ad superiores, qui sunt irrestricti, non inquam valet, si id dicas, quia si valet consequentia à restricto ad irrestrictum, Ergo si ego dicam, Æthiops est albus: Item si dixerò est propositio æternæ veritatis: Homo est animal rationale, potero etiam dicere, est propositio æternæ veritatis, Homo est. Dandum ergo est taxativum, quando nam subtilibus teneat consequentia, quando non teneat. Et potest esse hoc. Ab inferiori ad superius tenet consequentia, à restricto hoc est dicto secundum quid, non tenet consequentia ad dictum simpliciter. Cujus ulterior hæc ratio est. Quia ut prædicatum verificetur de subiecto, debet esse identitas prædicati & subiecti; Quia autem est Identitas inferioris, cum superiore, eo quod superius sit totum potestativum, continens in se potestatem inferius, hinc fit, ut teneat consequentia ab inferiori ad superius. Quia autem non est Identitas inter ly secundum quid, & inter ly simpliciter, si enim esset inter hæc identitas, vel utrumque esset esse secundum quid, vel utrumque esse simpliciter, ideo inter hæc non est identitas, adeoque nec tenebit consequentia, à restricto ad irrestrictum.

PROBARI solet II. Quantitas quæ in se habet partes ex quibus componitur, non communicat se ipsam subiecto per identitatem, sed per unionem. Ergo quantitas tantum habet hoc, quod est, illam ipsam in partes actu distinctas esse divisibilem. Ergo ulterius, si se ipsa Materia illa partes non habet, etiam per unionem quantitatis illas habere nequit: esse enim unitum extremo habenti partes, non est habere partes.

CONFIRMATUR. Quia quantitas communicat partes, vel quas in se habet, vel alias distinctas, non has quas habet, quia hæc sunt accidentales, at partes substantiæ, sunt substantiales; non etiam communicat partes quas non habet, seu partes distinctas à quantitate, quia quantitas nihil substantiæ producit, neque causat in aliquo genere. Ergo quantitas, nullas potest partes communicare substantiæ.

RESPONDERI potest huic argumento. Imprimis retorquendo argumentum. Quantitas quæ in se habet impenetrabilitatem, com-

municat se materiæ, nonnisi per unionem. Ergo quantitas tantum habet hoc, quod sit impenetrabilis. Ergo ulterius si se ipsa materia non est impenetrabilis, etiam per unionem cum quantitate, non erit impenetrabilis, quia esse unitum extremo impenetrabili, non est esse impenetrabile. Deinde si materia & se ipsa, & simul virtualiter non haberet partes, etiam accessu quantitatis non haberet partes, secus cum virtualiter illas contineat. Unde accessu quantitatis, haberet partes à materia, quæ antè accessum illius, nonnisi virtualiter habebantur. Sic in sententia non distinguente partes actu ante assignationem, assignatio confert actualitatem partium partes, quæ potentia nonnisi habebantur.

PROBARI solet 3. Substantia pedis, non est substantia capitis, potest enim substantia pedis corrumpi, non corrupta substantia capitis. Ergo substantia capitis distinguitur à substantia pedis: nam idem non potest corrumpi & non corrumpi, quæ tamen substantiæ distinguuntur, tanquam substantiæ partiales, quia si distinguerentur tanquam aliquid tertium, substantia pedis, non pertineret ad illud compositum, cum ergo pertineat, debet tanquam pars distinguui.

RESPONDERI posset. Quod substantia pedis à substantia capitis in ratione substantiæ, se ipsis distinguuntur, seclusa tamen quantitate non distinguuntur tanquam partes, quæ etiam illa seclusa non pertinebunt ad compositum tanquam partes. Sicut & in sententia negante formas partiales substantiales, independentem ab organisatione, partes illæ non sunt partes, licet in ratione substantialium, constituentur se ipsis. *Hinc aliter*

PROBATUR Conclusio. Vel præcedit quantitatem, entitas illarum partium, quas per te confert quantitas, vel non præcedit? Si præcedit. Ergo & confert entitatem partium quantitas ut supponitur, & non confert: quia ante accessum quantitatis, jam præsupponuntur. Quod si entitas partium non præcedit illam quantitatem, quæro, an illa entitas partium quas confert quantitas materiæ, sit substantialis vel accidentalis? si substantialis? Ergo erunt illæ partes Materia, utpotè partes homogeneæ; Sierunt Materia. Ergo non possunt produci à quantitate, quia Materia nonnisi creari potest, quantitas autem non creat. Rursus si partes entitativæ, quas confert quantitas sunt substantiales. Ergo quantitas panis, sunt partes substantiales panis, quantitas enim panis debet habere conceptum primò essentialem quantitatis panis, Ergo debet habere partes substantiales panis, quas per te primò dicit. Ergo ulterius, cum

cum in Eucharistia sit quantitas, erunt etiam partes substantiales panis, adeoque substantia panis. Quod si partes illae quas confert quantitas sunt partes accidentales, vel sunt partes, quas ipsamet quantitas entitas, in se importat, vel sunt partes quas causat à se condistinctas illa quantitas: Non primum, quia alias in sua entitate Materia nunquam haberet partes, quia entitas quantitatis, nunquam est entitas Materiae, consequenter & partes entitatis. Quantitatis, non possunt esse partes entitatis Materiae, habebitque se Materia in ordine ad habendum partes, sicut Angelus vel anima rationalis, si ei supernaturaliter uniretur quantitas, per cuius unionem aequè non haberet in sua entitate partes, ac ante non habuit, licet habeat partes quantitatis quae secum unita est. Quod si partes illae accidentales, sunt partes, quas causat distinctas à se illa quantitas. Ergo imprimis nunquam quantificaretur entitas Materiae, quia nunquam in sua entitate acquireret partes. Ergo ulterius quantitas est ens operativum.

RESPONDEBIS primò. Quod accessum quantitatis, praecedant partes virtuales.

CONTRA. Partes illae virtuales vel continent entitatem partium formandarum, vel non continent? redibitque argumentum factum.

RESPONDEBIS secundò. Partes virtuales, virtualiter continere entitatem partium formandarum.

CONTRA. Virtualis haec continentia partium formandarum, vel dicit negationem Physicae actualitatis, debita entitati partium, vel non dicit? si non dicit negationem. Ergo datur Physica actu actualitas entitatis illarum partium. Ergo illa non habebitur à quantitate: Si dicit negationem. Ergo illam actualitatem entitatis partium, primum confert quantitas, redibitque argumentum factum, qualesnam partes conferat.

RESPONDEBIS tertio. Quod aliud sit, quantitatem esse ipsas partes entitativas substantiales, aliud autem, quantitatem, posse facere partes substantiales. Primum illud, non habet quantitas ob rationes allatas; habet hoc posterius; ex priori autem non nisi, sequeretur dari partes substantiales panis in Eucharistia.

CONTRA. Quia vi argumenti facti, sequitur, quantitatem esse, ipsas partes entitativas substantiales, vel enim ante accessum quantitatis haberentur partes illae, vel non haberentur? si non haberentur. Ergo quantitas sunt illae ipsae partes: neque enim illas producere potest, ut probatum supra: Si haberentur. Ergo non conferuntur à quantitate: Neque valet, si dicas; ante accessum

materiae, antecedere entitatem partium, sed non antecedere partes entitativas; non, inquam, valet, si id dicas, quia inter entitatem partium, & partes entitativas, nullum est discrimen. Nam quamvis concedi possit, partes esse distinctas quoad entitatem, non tamen quoad esse formale partium. Id inde est. Quia aliunde sumitur ratio formalis partium & aliunde entitas, ut ex dicendis constabit. Sed ostendi non potest, aliud importari ab entitate partium, & aliud à partibus entitativis. Quod si ante accessum quantitatis dicas, non esse partes entitativas, in isto sensu, quia non sunt extremitates, evolutae &c. tunc jam quaestio erit nonnisi de sola voce; an scilicet non habere partes extremitates, sit non habere partes entitativas.

QVÆRES: An sicut convenit Materiae habere partes entitativas independentes à quantitate? etiam conveniat divisibilitas earundem partium independentes à quantitate? Sed probabilius est, non convenire.

RATIO. Tum quia, quando partes sunt penetratae, accipitque Materia modum existendi, connaturaliter debitum nonnisi entibus spiritualibus, posita item penetratione partium, manet entitas Materiae, partesque illius entitativae, & tamen non manet divisibilitas, quia in unaquaque parte, respondet totum. Ergo divisibilitas se ipsa non convenit Materiae. Tum quia non datur ulla extensio entitativa. Ergo nec divisibilitas entitativa. Antecedens probatur. Si enim daretur extensio entitativa, dicam etiam dari entitativam quantitatem, hoc est sequentem & identificantem ipsi entitati. Ergo nec dabitur ulla divisibilitas entitativa, non enim est maior unus ratio, quam alterius. Impenetrabilitas enim, extensio, divisibilitas, &c. videntur pendere à quantitate, & sicut non datur ulla entitativa albedo, vel calor entitativus, identificatus scilicet substantiae alicui, ita nec dabitur divisibilitas ulla entitativa. Tum quia, si esset aliqua ratio, ob quam divisibilitas conveniret materiae independentes à quantitate, id ideo esset, quia potest conservari una pars, non conservata alia parte; adeoque divisa ab alia parte. Sed haec ratio nihil probat. Quia quamvis v. g. Christi manus conservari posset sine corpore Christi, tamen supposito modo, quo existit in Eucharistia, non potest conservari manus sola, non servato toto corpore, quia in manu est totum corpus, & tota manus, in toto corpore. Ergo quamvis ante sublatam quantitatem, possit conservari manus, non conservato corpore, tamen sublatam quantitate, quando manus acquirit esse in toto corpore, & corpus in manu, non potest conservari manus, servato illo modo essendi, nisi con-

servetur & totum corpus. Tum quia nulla necessitas, & nullum fundamentum tribuendi hoc prædicatum materiæ, ad quid ergo hæc multiplicatio prædicatorum? Tum quia divisio non potest concipi sine extremitate; extremitas etiam sine quantitate, & quæcunque divisibilitas, independenter ab extremitate, consimilis erit ei, quæ convenit totis spiritualibus.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT primò Lugo, Vasq. Si substantia & reliqua accidentia secundum se haberent partes, & extensionem, alia non esset extensio constituenda, in qua essentia quantitatis, consistat.

RESPONDETUR. Hoc argumentum, non nisi probat, partes, independenter à quantitate, non esse extensas, divisibiles &c. quod & nos tenemus. Sed hoc non probat, quod partes substantia de se non habeat, certè enim illas ut probatum est, non accipit à quantitate, sicut accipit divisibilitatem, & quia nos, non concedimus independenter à quantitate ullam extremitatem illarum partium entitativarum, ideò, quantitas, adferens illam extremitatem, non erit otiosa.

OBJICIT secundò idem. Si substantia ex se partes haberet, peteret Ubi. Ergo peteret ubi divisibile, ita ut pars illius, parti spatii, & tota, toti spatio corresponsdeat. Quòd si tale ubi peteret, nec per Divinam potentiam posset indivisibiliter constitui, adeoque CHRISTUS indivisibiliter in Eucharistia poni non posset. Quòd si peteret, illa substantia habens partes, ubi indivisibile, non posset constitui sub quantitate, quin amittat propriam præsentiam. Quòd si dicas substantiam partes habentem, seclusà quantitate, nec petere divisibile ubi, nec indivisibile; Contra erit: quia natura est determinata ad unum, nec potest indiscriminatum unum, vel alium modum ipsius Ubi petere.

RESPONDET primò Oviedo. Substantiam esse indifferentem ad præsentiam, siue divisibilem, siue indivisibilem; seclusà quantitate. Illustrat hoc instantis. Una causa, est indifferens ad hos vel illos actus, una materia est indifferens ad hanc vel illam formam specie distinctam. Curigitur in substantia non erit indifferentia ad ipsum Ubi. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Videmus in natura non esse aliquas indifferentias. Unde etiam Ovied. eodem puncto. num. 13. sub finem negat, quòd substantia, possit sine quantitate præscindere, ab habere vel non habere partes entitativas. Et sicut non habere partes entitativas, & habere partes, procedit per prædicata

contradictoria; ita habere ubi divisibile, non habere ubi divisibile, procedit similiter per contradictoria, quid ergo horum convenit partibus substantiæ seclusà quantitate. Ex alia parte videmus etiam in natura, esse aliquas indifferentias; ut concedit ipse Oviedo. Cur ergo potius substantia cum suis partibus spectata, in ordine ad Ubi, non sequetur hanc partem entium negantium indifferentiam; quòd si negabit indifferentiam ad hoc vel illud Ubi, dicet determinationem ad Ubi, restabitque argumentum à Vasq. propositum solvendum. Porò ut dignoscatur; an ad aliquid sit indifferens, vel non indifferens substantia, quæ est à parte rei, pensandum est, an prædicatum, de quo queritur, sit intrinsecum an extrinsecum; & tunc ad intrinseca prædicata, & identificata nulla esset indifferentia; Si autem est extrinsecum prædicatum, pensandum est, an æquè se habeat res cum hoc, quàm cum alio, tunc enim dabitur indifferentia. Quæ tamen doctrinà posita, restabit querere, an æquè se benè habeant illa partes substantiæ, quantitate spoliata, cum *ubi* divisibili, ac cum Ubi indivisibili? *Ideò aliter*

RESPONDETUR secundò. Supposito, quòd inferius probatur, Ubi, esse ipsammet rei entitatem in recto; tunc dici potest, quòd illa substantia, secundum ea quæ illi iure naturæ debentur, petat divisibiliter existere, ad eum modum quo Sol connaturaliter lucem petit, licet illa divinitus carere possit. Jam autem substantia illa spectata, secundum quod extrahitur extra jus suæ naturæ, spoliaturque quantitate, petit ubi indivisibile actu, divisibile potentia: quia petit suam entitatem, quæ ratione partium entitativarum, est divisibilis potentia, licet ob defectum quantitatis, non sit tunc actu divisibilis; posita autem quantitate amittit proprium Ubi, sed amissione impropria, quia non amittit ullam entitatem, neque enim per nos *ubi* est entitas, sed tantum acquirit modum essendi, cum extensione, quam antea non habebat, retentà eadem entitate habente partes, quam entitatem importat *ubi* in recto.

OBJICITUR tertio. Si dantur partes entitativæ in materia seclusà quantitate, faciuntne se cum compositionem vel non? si faciunt, Ergo erant divisibiles, contra quàm supra illatum est; nam omne compositum dividi potest; Si non datur compositio, quomodo habent rationem partium?

RESPONDETUR. Hoc argumentum solvendum esse ex dicendi de continuatione, quæ non involvit ullam modalitatem, sed solam carentiam terminorum. Licet ergo compositio per unionem, quæ importat modalitatem, arguat divisibilitatem, sed non unio identificata: nam si ipsum, cui identificatur non est divisibile ut probatum supra, adeoque separabile àparatione propriè dicta; de qua supra. nec ipsa unio divisibilis erit, & separabilis ab illis, quæ unit, & qui-

& quibus identificatur. Tota ergo illa compositio in hoc stabit, quia scilicet sunt entitates plures penetratae, adeoque non habentes proprios terminos, ex vi autem penetrationis, ex vi item carentiae propriorum terminorum, non sequitur ulla propria compositio, cum tamen ex sola propria compositione, oriatur divisibilitas.

ADDO, quamvis non daretur ulla compositio, haberetur ratio partis, non quidem actualis, sed potentialis; & sicut non habetur distinctio in ratione partis nemine cogitante, ita nec habetur ratio partis formaliter, cuius oppositum supponit argumentum. Deinde ratio partis in materialibus, inter alia dicit negationem tantae extensionis, quantam habet totum: jam autem nec tantam, nec non tantam, dicit ulla illic entitas extensionem, cum nullam omnino habeat.

Sed contra illatum, quod scilicet Materia seipsa divisibilitas non competat.

DICES primò ex recentiori Suarez. Id quod est indivisibile, nec per Divinam potentiam reddi potest divisibile. Ergo si materia esset indivisibilis, neque dividi posset ratione quantitatis.

RESPONDETUR. Hoc argumentum multum probare: probaret enim duos semipalmos, non posse divinitus fieri palmum, qui de se non sunt palmi. Directè autem dici potest. Id quod est indivisibile ex accidenti, habet tamen partes entitativas, molemque corpoream, adeoque est divisibile potentia, posse dividi.

DICES secundò cum eodem. Demus extensam materiam per unam leucam, annihiletur in instanti ejus quantitas, eo casu aut partes extremæ remota confluent ad punctum, & hoc non; quia non datur tantus motus in instanti; aut non confluent sed manent extensæ, & sic jam admittis divisibilitatem in materia, sublata quantitate.

RESPONDETUR, eo casu redigendam materiam ad punctum, quod non fieret per motum localem, sed per solam desitionem quantitatis, & sicut sine ullo motu locali posset hunc aërem extensum, in instanti DEUS reddere penetratum: Item sicut desinit anima informare corpus, vel incipit, sine ullo motu locali; sic per solam desitionem quantitatis, poterit in punctum redigi materia, sine ullo motu locali, quod etiam procedit in casu, quo in Eucharistia pars cum toto corpore, & è converso penetratur: quia id etiam fit sine ullo motu locali. Fundatur autem hæc instantiæ in hoc principio, quia potest DEUS rem locare in loco sine ullo motu locali, adeum modum, quò illam produxit in loco, sine ullo motu locali.

DICES tertio ex Pontio. Non potest dubitari, quòd substantia capitis hominis, separata quantitate, posset dividi & conservari à substantia manūs.

RESPONDETUR. Non posse dividi nisi divisione impropria. Imò absolute hoc negari potest, supposito quòd partes hæc penetrarentur ut dictum supra de Corpore CHRISTI; dici etiam posset inmerito supponi, sine quantitate manere manum, vel caput, adeoque falsificantem esse hunc terminum: Unde illa conservatio unius partis sine alia, est nonnisi in suppositione quantitatis.

DICES quartò. Sublata omni quantitate, posito etiam quòd illa materia tota sit in toto, & tota in qualibet parte; posito item quòd sit penetrata, numquid independentè à quantitate superaddita, non discernit DEUS hanc partem fuisse substantiam capitis, & hanc partem fuisse substantiam pedis? Quòd si illam discernit, etiam illam annihilare potest solam, adeoque dividere.

RESPONDETUR. DEUS discernere quæ fuerit pars materiæ sub hac forma, quæ sub illa, sed simul dicendo hanc materiam esse totam in tota residua materia, & totam qualibet in parte, adeoque, non esse divisibilem divisione propria, consequenter in suppositione, quòd illam velit esse in puncto, & sine quantitate, non potest velle unam potius, & non aliam partem servare.

INSTABIS. Potest DEUS facere ut sublata quantitate partes materiæ non sint penetratae, & simul ut non habeant modum existendi rebus spiritualibus proprium, sed ut totum, occupet totum spatium, & partes entitativæ illius, partem spatii; quo casu, verè adhuc dividi sine quantitate poterunt.

RESPONDETUR. Negando id posse fieri, quia si id fieri posset, posset fieri beneficio entitativæ extensionis, hanc autem nullam esse, supra ostendimus.

DICES quintò. Quantitas est accidens extensum. Ergo debet præsupponere partes extensas, ut in illis possit recipi.

RESPONDETUR. Albedo est accidens disgregativum visus, nec tamen præsupponit disgregativum visus. Gratia item est accidens DEO gratum, nec tamen supponit subjectum DEO gratum, quod universaliter in hoc principium resolvitur, quia forma quamvis supponat potentia tale, non tamen debet supponere subjectum formaliter tale, sed reddere illud formaliter tale.

INSTABIS primò. Qualitas extensæ non possunt recipi in quantitate, nisi hæc esset extensa entitativè. Ergo nec ipsa quantitas potest recipi, nisi in partibus extensis.

RESPONDETUR. Quia qualitates redduntur extensæ, non nisi per quantitatem subjecti, de quo infra, hinc si non opponeretur subjectum extensum, hòc ipso non essent illæ qualitates extensæ, quantitas autem non accipit divisibilitatè à subjecto, sed illa secum adferre potest.

Rur-

Rursus qualitates extensæ idem sunt, quod qualitates materiales; neque enim datur ulla extensio, propria accidentium: Quod si sunt qualitates materiales, sunt qualitates indigentes, ut totæ in toto, & parsillarum in parte subiecti recipiatur; hoc ipso enim essent in connaturali subiecto, neque enim illud extendere possunt; cum autem quantitas ipsum subiectum extendere possit, adferreque sibi connaturalem modum existendi, hoc ipso non indigebit ullâ antecedenti extensione.

INSTABIS secundò. Si ipsa quantitas habet extensionem suarum partium entitativarum. Ergo & substantia seipsa, poterit habere extensionem entitativam.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia quod est ratio formalis alicujus; seipso, & aliis, & sibi, est tale. Sic albedo quia facit ut subiectum disgreget visum, seipsa etiam est disgregativa visus. Ita & quantitas, quia seipsa est extensiva subiecti, se ipsa erit etiam sibi extensiva. Jam autem nego rationem extensionis seipsa, competere substantiæ.

Hinc ulterius disparitas assignatur, quia non solum non est absurdum partes quantitatis se ipsis esse extensas, sed id omnino est necessarium, alias daretur processus in infinitum in ratione formali extensionis. Absurdum autem est, se ipsis partes substantiæ, habere extensionem entitativam. Rursus. extensio sequitur extremitatem, quæ quia competit seipsa quantitati, seipsa etiam competet extensio, quia autem substantiæ non competit seipsa extremitas, nec seipsa competit extensio. Denique sicut nullum est absurdum, accidens quod est quantitas, esse entitative extremitativum, cum tamen absurdum sit, substantiam seipsa esse extremitativam; ita nullum erit absurdum quantitatem seipsa esse extensionem, cum substantia non sit seipsa extensio, id quod ob proportionem: quia sicut nulla datur quanta entitative substantia, ita nec debet dari entitative extensa.

INSTABIS tertio. Partes illæ vel sunt distinctæ vel non distinctæ: si distinctæ, Ergo & divisibiles; si indistinctæ, ergo nec plures.

RESPONDETUR. Partes illas non esse distinctas nisi potentia, pluresque quoad esse partium, non nisi potentia.

DIFFICULTAS II

An divisibilitas & impenetrabilitas sit primò essentialis conceptus Quantitatis?

Vidimus quod actualis divisibilitas rei materialis, habeatur ratione quantitatis, restat discutiendum, an non sit primò essentialis quantitati, conferre hanc divisibilitatem?

DICENDUM est primò. *Divisibilitatem non esse primò essentialem conceptum quantitatis.*

PROBATUR primò. Quia primo essentiali conceptu nihil est prius, jam autem divisibilitas in ratione quanti, supponit prius, nempe extensionem partium, ad eum modum, quo scissio materialis, supponit rem scindendam. Unde etiam non ideo partes sunt extensæ, quia sunt divisibiles, sed ideo divisibiles, quia extensæ.

PROBATUR secundò. Quia potest aliquid in puncto collocari retentâ eadem quantitate, sed penetratis tantum inter se partibus, cujus penetrationis exemplum habetur in Eucharistia. Ergo saltem divisibilitas actualis, non erit de primo essentiali conceptu quantitatis.

PROBATUR tertio. Res spiritualis & non quanta dividi potest. Ergo divisibilitas, non est primò essentialis conceptus quantitatis. Antecedens probatur instantiis; nam imprimis potest dividi unus gradus gratiæ ab alio, item in sententia admittente unionem spirituales, potest una illius pars ab alia dividi, membro abscisso, & sic in multis aliis. Consequentia autem principalis per hoc probatur. Quia quod est de primò essentiali conceptu alicujus, illi non nisi soli, convenire potest, licet autem Aristoteles per divisibilitatem explicet continuum, explicat non nisi descriptive, tanquam per aliquid aliquomodo notius.

DICENDUM est secundò. *Impenetrabilitatem non esse de primò essentiali conceptu quantitatis.* Est conclusio contra Arriag. Ovied. Pontium, & quidem quod impenetrabilitas actualis non sit de essentia quantitatis, constat exinde, quia retentâ quantitate, possunt se penetrare divinitus duo corpora. Restat controversia de existentia impenetrabilitatis, quam non esse de essentia quantitatis.

PROBATUR primò argumento communi. Quod sic proponitur. Vel quantitas exigit impenetrabilitatem respectu cujuscunque entis, vel tantum respectu certorum entium: Non primum: Quia quantitas non exigit ne penetraretur à spiritibus, quod ipsum in hoc resolvitur, quia ista impenetrabilitas exigitur à corporibus ad possessionem loci, per quam excludant se mutuo, bene autem in eodem loco stare possunt, Quantum & Spiritus, imò etiam corpus quantum sed glorificatum, titulo doni penetrabilitatis: Non etiam dici potest secundum; quia quæcunque sunt entia, respectu quorum quantitas exigit impenetrationem, hæc ipsa sunt quanta. Ergo explicare quantitatem per impenetrationem quantitatum, est explicare quantitatem per quantitatem, adeoque obscurum per obscurum. Consequentia probatur. Quia in ista sententia, si queratur, quid sit quantitas? respondebitur est accidens exigens impenetrationem: Si queratur quid est exigere impenetrationem? est exigere ne corpus

† y

Quan-

Quantum insinuet se in intimas partes hujus Quanti; restatq; querere quid corpus quantum, quæ item partes quanti?

PROBATUR secundò. Si primò essentialis conceptus quantitatis, esset exigentia impenetrabilitatis, deberet esse exigentia talis, ut nec divinitus stante quantitate res penetrari possit; sed potest penetrari ut ipsi oppositi docent; dicunt enim impenetrabilitatem competere quantitati, per ordinem ad potentiam naturalem, sequela autem principalis probatur. Primò essentialis conceptus Angeli, est, esse substantiam intellectivam completam: Primò essentialis conceptus hominis est esse animal rationale radicaliter acceptum, quæ radices (& sic de reliquis) sunt tales, ut nec divinitus quidquam agi possit, quod sit contra illam exigentiam.

RESPONDEBIS primò. Quamvis penetretur quantitas, semper tamen manet primò essentialis conceptus, nempe exigentia, ne penetretur.

CONTRA. Quia non tantum est in homine exigentia ut sit animal rationale, sed actu nihil illi oppositum fieri potest. Ergò idem in præfenti fieri debet.

RESPONDEBIS secundò. Rationale potest assumi à DEO ad producendum actum rugiendi, quamvis non vitaliter, imò de facto rationale, exercet actiones sensandi. Ergò etiam & exigentiæ impenetrabilitatis, oppositum fieri potest.

CONTRA. Quia quod actum rugiendi possit producere, licet non vitaliter, rationale, solum resolvitur in hoc principium, quia quidlibet potest fieri à quodlibet, quod ab illo fieri non repugnat, nec datur exigentia essentialis ne eleveur ad producendum aliquid, quod naturaliter producere non potest, nec contraveniretur prædicato rationalitatis, quia per productionem illius actus, non reddetur rationale actu irrationale, adeoque nec sequetur contraventio exigentiæ essentiali; jam autem si penetraretur actus quantitas, supposito quod impenetrabilitas sit primò essentialis conceptus, contraveniretur exigentiæ essentiali. Et tamen sicut rationale, non potest actu fieri irrationale, retentæ exigentiæ rationalitatis, ita nec quantitas poterit esse actu penetrata, supposito quod impenetrabilitas sit de essentia illius. Actus autem sensandi potius debet exercere rationale, quia rationale est discursivum dependenter à phantasmatibus, adeoque à sensibus & sensationibus.

RESPONDEBIS tertio. Est exigentia in forma materiali, ut esse & conservari non possit, nisi in subiecto; & tamen huic exigentiæ, oppositum fieri potest.

CONTRA. Quia imprimis non est de primò

essentiali materialis formæ conceptu, ut esse & conservari non possit nisi in subiecto, sed id est de ratione non nisi formæ eductæ; nego autem quod detur forma simpliciter educta, quæ tamen non actu sed potentialiter non nisi in esse & conservari pendeat à subiecto. Saltem enim debet dari suppletivum aliquod, si, sit, & conservetur independenter à subiecto, quod suppletivum facit ut verum sit dicere: quod, sit, & conservetur dependenter à subiecto æquivalenter quodammodo. Hæc tamen retorlio est bona. Hinc aliter

PROBATUR tertio. Primò essentialis conceptus debet esse talis, ut nulli alteri formaliter, competat etiam divinitus, & ita non potest esse etiam divinitus animal rationale nisi homo, hocq; ipso daretur ens rationis, si essentia unius esset essentia alius. Sed impenetrabilitas hoc non habet, quod probatur. Possibilis est aliqua qualitas spiritualis, quæ appositæ enti corporeo vel spirituali, reddat illud impenetrabile, quæ tamen qualitas non erit quantitas, quia potest nullam dicere extensionem, possibilisq; est qualitas condistincta à quantitate, reddens tamen ens impenetrabile, sicut opposita alia datur qualitas, v.g. corporis glorificati, quæ adfert penetrabilitatem. Et si dicas hoc ipso illam qualitatem fore quantitatem, quia adferet impenetrabilitatem, Hoc ipsum erit quod negabitur.

Obijcit primò Ovied. Punctum habet essentiam quantitatis, & tamen neque habet extremitatem partium in ordine ad se nec in ordine ad locum, nec ullam divisibilitatem, & tamen habet impenetrabilitatem. Ergò impenetrabilitas est primò essentialis quantitatis conceptus.

RESPONDETUR. Nego in sententia Aristotelis puncto impenetrabilitatem convenire, de quo infra, sed posito, quod etiam conveniret illi impenetrabilitas, negari potest puncto convenire debere essentiam quantitatis.

Obijcit secundò idem. Possibilis est quantitas indivisibilis, quæ certe non esset extensa, sed ex eo solum foret quanta, quia esset impenetrabilis. Ergò essentia quantitatis, sola stat impenetratione.

RESPONDET primò recentior Suar. Negando possibilem esse talem quantitatem, rationem dat. Tum quia repugnat corpus simplex. Tum quia talis quanti medietatem posset Deus annihilare. Tum quia, si tali quantitate constaret v.g. palmus, ille palmus haberet duos semipalmos, quorum quilibet excluderet alium, hoc autem est esse extensum. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia negatur implicare corpus simplex. Tum quia est petitio prim-

principii, scilicet illius quantitatis medietatem esse annihilabilem, siquidem argumentum assumit illam fore indivisibilem. Tum quia, quando unus palmus excludit alium, hoc facit, non penetrando illum, hinc petendo non nisi principium, ad probandum illi quantitati competere impenetrabilitatem, assumitur, competere illi, quod unus palmus, excludat alium.

RESPONDETUR secundò. Si procedat argumentum de quantitate, quæ non sit punctum & tamen sit indivisibilis, poterit adhuc salvari quantitas ratione extremitatis partium in ordine ad se, quæ competere potest etiam rei indivisibili & penetrata, ut contingit in Eucharistia.

OBJICITUR tertio. Omni quanto soli & semper convenit impenetrabilitas. Ergo est illa definitiva quantitatis, adeoque primò essentialis conceptus illius.

RESPONDETUR, quod impenetrabilitas non omni nec semper quanto competat, arguit ipsa actualis penetratio, ut assumptum est in argumento tertio. Deinde ad primum essentialem conceptum requiritur, etiam ratio primi, hinc quamvis omni homini, soli, & semper competat risibilitas, nihilominus esse risibile, non est definitivum hominis nec primò essentialis illius conceptus: non habet autem impenetrabilitas in quantitate rationem primi.

DIFFICULTAS III.

An extremitas partium in ordine ad se, sit primò essentialis Conceptus quantitatis?

RESUTATIS prædictis sententiis, restat ut concludatur de primò essentiali conceptu quantitatis, de quo sit

Punctum Difficultatis I.

Proponitur Conclusio & probatur.

DICENDUM est. *Primò essentialem conceptum quantitatis, esse, Extremitatem partium in ordine ad se.*

EXPLICATUR CONCLUSIO. Extremitatem duplicem communiter attribuunt Philosophi, quantitati, primò extremitatem seu extensionem partium in ordine ad se, secundò extensionem partium in ordine ad locum. Extensio partium in ordine ad se, in hoc stat, quod quantitas reddat corpus ita se habens, ut licet partes omnes eodem loco concludantur, non omnes tamen immediate uniuntur omnibus, sed hæc quidem illi, illa alteri. Et ita caput Christi in Eucharistia immediate unitur collo, & non pectori. Quod ipsum non ita est intelligendum, quasi ratio uniti habeatur à quantitate, hæc enim habetur ab unione, sive illa sit distincta, sive indistincta, sed quod ratio successione, (ut ita dicam) colli ad caput, humeri ad collum, habeatur ab ex-

tremitate collata à quantitate, quod etiam infra repetitur. Extensio autem partium in ordine ad locum in hoc stat, ut corpus parte sui, partem loci, & toto se, totum locum occupet. Quam quidem extensionem partium in ordine ad locum, dupliciter accipere insuper possumus. Primò cum actuali commensuratione ad locum, & hæc communiter non dicitur esse, de primò essentiali conceptu quantitatis, defecto enim Christus in Eucharistia retinet suam quantitatem, & tamen pars corporis illius, non respondet parti loci. Secundò, sumi potest extremitas partium in ordine ad locum non actualis, sed aptitudinalis, per quam connaturaliter exigat parte sui, partem loci, toto se, totum suum locum occupare, quo sensu hanc sententiam defendit recentior Suar. Metaph. Tract. 3. l. 25. Sed in contra.

PROBATUR CONCLUSIO primò. Ad primò essentialem conceptum requiruntur tria. Primò, ut sit ita primus ne detur illo prior. Secundò, ut reliqua illius entis prædicata in illo infundantur. Tertio, ut soli illi enti competat. Sed hoc totum conveniet extremitati partium in ordine ad se, per ordinem ad quantitatis conceptum.

QUOD PRIMUM probatur Minor. Quia sicut ipsa entitate rei nihil est physice prius in re, ita & partibus illius, adeoque & extensione earundem per ordinem ad se, quid enim est hoc prius? Deinde prius est, rem esse in ordine ad se, quam in ordine ad aliud. Ergo etiam prior est extremitas in ordine ad se, præ extensione etiam aptitudinali in ordine ad locum. Denique non videtur per locum intrinsecum sequi, ex impossibilitate loci, impossibilitas quantitatis. Ergo locum, in suo conceptu, non debet dicere quantitas.

QUOD SECUNDUM probatur Minor. Bona est hæc consequentia: Corpus est impenetrabile, ergo habet extensionem partium in ordine ad se; Bona item hæc consequentia; Corpus habet extensionem aptitudinalem in ordine ad locum. Ergo etiam habet extensionem partium in ordine ad se. Bona item hæc consequentia: hoc corpus est divisibile quantum est ex se. Ergo habet extensionem partium in ordine ad se. Ex quibus & aliis colligitur nullum prædicatum esse reperibile in quantitate, quod non præsupponat extremitatem partium in ordine ad se.

QUOD TERTIUM probatur. Si enim alicui competeret extensio partium in ordine ad se, & non quantitati, competeret maximè ipsi entitati rei: Sed hoc non potest dici, quia nulla datur aptitudinalis locabilitas, impenetrabilitas, vel divisibilitas entitativa, independenter à quantitate. Ergo nec extremitas partium in ordine ad se, entitativa. Et si daretur entitativa extremitas independenter à quantitate, daretur

† y 2 aequale

æquale vel inæquale independenter à quantitate, ratione scilicet extensionis illarum partium, consequenter daretur species quantitatis, hoc est æquale vel inæquale sine genere, quia sine quantitate.

PROBATUR secundò. Primò essentialis conceptus quantitatis, non est divisibilitas, ut probatum, nec impenetrabilitas, nec extensio partium in ordine ad locum aptitudinalis, ut probo. Ergò sola extensio partium in ordine ad se, erit iste conceptus, quid enim præter hæc importat quantitas? Quòd autem aptitudinalis extensio in ordine ad locum non sit primò essentialis conceptus. Sic probatur. Quia impossibili omni loco, possibilis adhuc esset quantitas, quæ enim in hoc implicantiæ?

PROBATUR tertio. Quia videtur Aristoteles in hoc constituisse essentiam quantitatis; dicit enim *continuum esse divisibile in ea quæ insunt*, ubi per divisibile non intelligit meram partitionem, non enim daretur partitio, redacta ad punctum quantitate, & tamen manere posset quantitas. Debet ergò potius nomine divisibilis, accipere extensum vel extreisatum, hoc enim ipso, quia hoc non est unitum huic, est divisibile ab hoc, termini autem illi, *in ea quæ insunt*, videntur idem importare, quòd ad partes in ordine ad se.

Punctum Difficultatis II.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT primò Pontius. Extremitatem partium in ordine ad se, seclusà omni quantitate, continet materia. Ergò hæc extremitas non est de primò essentiali conceptu. Antecedens probatur. Substantia hominis independenter ab omni quantitate exigit partem substantialem manûs, pedis &c. & illæ partes semper sunt extensæ invicem, nisi fiat miraculum, ad eum planè modum, quò quantitas, se ipsa exigit, ut partes illius quoad se, extremitatem habeant.

RESPONDETUR. Negando Antecedens, seclusà enim quantitate, non erit figura manûs, figura enim revocatur ad quantitatē, quòd si illuc non erit figura manûs, nec erit manus. Sed quidquid sit de hoc, dici potest quòd substantia hominis exigit manum & pedem divisibiliter & extensè ponibilem, naturaliter loquendo, quia etiam exigit quantitatē, sed non exigit pedem divisibiliter & extensè ponibilem, in ordine ad se, independenter ab exigentia quantitatis, sine qua haberet partes intra se, non extra se, haberetq; partes entitativas, non partes cum extremitate, in ordine ad se. Dicit etiam potest, quòd substantia hominis completè spectata, deponat etiam quantitatē, aliaq; accidentia, quòd conformiter defendi debet ad dicta circa formas partiales. Quare autem, licet se ipsa habeat quantitas partes extra partes, non sequatur ma-

teriam se ipsa habere partes extra partes, id defendi debet conformiter ad dicta supra in simili, de divisibilitate. In sententia autem admittente formas partiales, dici potest substantiam hominis, non exigere extremitatem illarum partium, seclusà quantitatē, sed solas formas illas substantiales, earumq; ad materiam unionem, extremitatem autem ipsarum partium habere ratione quantitatis.

INSTAT primò idem. Substantia hominis connaturaliter loquendo exigit manum, non esse unitam immediatè pedi. Ergò exigit habere partes extra partes.

RESPONDETUR. Substantia hominis, sicut connaturaliter exigit habere quantitatē, ita exigit connaturaliter manum, non esse immediatè unitam pedi; independenter autem à quantitate, non exigit immediatè illam unitam pedi, nec mediatè: Non immediatè, quia hoc esset exigere contra symmetriam à natura intentam; non mediatè, quia si hoc exigeret, exigeret dependenter à mediis; ut autem non nisi mediatè collum uniatur pedi, id habetur tantum à medio, à quantitate; consequenter substantia hominis exigit manum non esse immediatè unitam pedi, sed non nisi dependenter à quantitate.

INSTAT secundò idem. Prius est habere substantiam partes substantiales extra partes, & unitas, ita ut immediatè manus non uniatur pedi, quam habere quantitatē, quòd ipsum probat. Quia de conceptu corporeæ substantiæ ut sic, est habere pluralitatem partium, per quod etiam condistinguitur à spiritali ente; hic autem conceptus non dependet à quantitate.

RESPONDETUR. Corpoream substantiam exigit pluralitatem partium, entitativarum, sed non extremitatem illarum, de contradistinctione autem corporis à spiritu in materia de Angelis dicitur.

INSTAT tertio idem. Substantia elephantis exigit majorem quantitatē præ substantia hominis, cujus nulla alia ratio est, nisi quia plures partes exigit substantia elephantis. Ergò prius est habere substantiales partes, quam exigere quantitatē.

RESPONDETUR. Quòd substantia elephantis, majorem exigit quantitatē, ratio est; quia plures quoad entitatem partes deponit, plus autem materiæ, deponit (nisi fiat rarefactio) plus quantitatis. Consequenter, est quidem prius habere partes substantiales quoad entitatem, quam habere quantitatē, sed non est prius habere partes substantiales extreisatas, quam habere quantitatē.

OBJICIT secundò idem. Substantia manûs distinguitur essentialiter à substantia oculi, quæ distinctio à quantitate haberi non potest, quæ est ejusdem rationis. Ergò substantia, habet plures partes integrales, & non à quantitate.

Re.

RESPONDETUR. Substantiam manūs & substantiam oculi, secundum quod hæc dicit aliam entitativè partem materiæ, aliam hæc, esse distinctas essentialiter, sed in ratione oculi & manus cum non dentur formæ substantiales partiales, esse distinctas non nisi accidentaliter, quæ distinctio potest esse speciei accidentalis, consimilis ei, quæ distinguuntur homo albus, & niger; petibilis etiam à distinctis specie figuris, sub eadem quantitate contentis. Independentem autem ab hac sententia distinguitur consequens. Ergo substantia habet plures partes integrantes, quoad entitatem & non à quantitate. Concedi consequentiam. Plures partes quoad extremitatem & non à quantitate. Neg. consequentiam.

INSTAT idem. Certum est quod non à quantitate habeat homo, quod oculus non sit unitus manui immediatè, cum enim quantitas sit ejusdem rationis, non potest concipi, quomodo faceret oculum unitum potius capiti, quam manui.

RESPONDETUR. Rationem unius præcisè non haberi à quantitate, sed rationem uniti cum extremitate, secundum rationem extremitatis, haberi à quantitate, ut autem immediatè vel mediatè aliquid uniatur, referri debet in exigentiam naturæ humanæ, talem sibi constitutionem corporis vendicantem.

OBJICIT tertio idem. Si substantia hominis spoliaretur in instanti suâ quantitate, quomodo hæc non occuparet eundem locum, & non haberet eandem extremitatem in ordine ad se?

RESPONDETUR. Ipsa ablatione quantitatis, sine ullo motu locali, redigendam illam esse in punctum ut dictum supra, dicitur quæ infra. Ut autem illa substantia confluat ad hoc potius punctum loci quam ad aliud, dico determinationem spectare ad Deum; casu autem quo Deus nollit hoc determinare, nec in priori etiam posset velle spoliare quantitate substantiam, quia velle spoliare quantitate substantiam, est velle spoliare extensione, velle spoliare extensione, est velle redigere ad punctum, velle autem redigere ad punctum est velle redigere ad punctum determinatum, neque enim potest in indeterminato puncto manere substantia, cujus determinatio cum à nullo alio fieri possit, fieri deberet à Deo, ex suppositione voluntatis spoliandi substantiam quantitate. An autem teneri posset, eò casu non redigendam ad punctum loci quantitatem, de hoc infra.

INSTAT idem. Nulla est ratio unde colligatur quod substantia accipiat extensionem partium à quantitate potius, quam quantitas à substantia.

RESPONDETUR. Cum non probetur rationem quantitatis in alio stare, quam in extensione partium in ordine ad se, hinc dici potest: Nulla ratio formalis hoc quod ipsa tribuit accipit à

subjecto, ita disgregativitatem visus, non desumit albedo, à pariete; Et quia ratio formalis quam tribuit quantitas, est, ex dictis rationibus, extensio partium in ordine ad se, ideo eam non debet accipere quantitas à substantia.

OBJICIT quarto Mastrius disp. 9 n. 4. Extremitatem hanc partium, habet substantia corporea ex se citra quantitatem; nam utique citra quantitatem distinguitur essentialiter à substantia spirituali.

RESPONDETUR in primis, non distinguitur corpus à spirituali per partes, hinc etiam indivisibile, sive continuativum, sive terminativum quantitatis, non est quid spirituale. Deinde si per partes, est necesse distingui rem corpoream à spirituali, licet extremitas partium entitativarum, pendeat à quantitate, cum in nostris principiis independentem à quantitate habeatur pluralitas partium entitativarum, per eas poterit distingui res corporea à spirituali re, idque dependentem à quantitate.

INSTAT. Cum quantitas in substantia recipitur, vel tota quantitas recipitur in tota substantia, vel pars in parte, vel tota in substantia indivisibiliter: Si primum? Ergo pluralitas partium substantialium in substantia præcedit quantitatem; Si secundum, Ergo accidens divisibile, recipitur in subjecto indivisibili.

RESPONDETUR. Quod recipiatur quantitas in partibus entitativis substantiæ, non tamen in partibus antecedenter extremitatis, nec enim illi, ut dictum aliàs, potest tribuere partes substantiales, sed illas supponit; licet partibus substantialibus tribuat extremitatem, estque alia pars quoad entitatem in capite, alia in pede, ita tamen ut illis entitatibus, extremitas, independentem à quantitate, non conveniat.

OBJICIT quinto. Aversa apud eundem in simili. Extensio hæc partium in toto, non est distincta à partibus entitativis, vel saltem non potest concipi sine illis, neque e contra: unde cogitari nequit substantia corporea, cum distinctione entitativa partium, sine unione & continuatione illarum ad invicem, nam si conciperetur sine unione illarum facta, per indivisibilia substantialia, jam non esset entitas corporea, sed potius indivisibilia resoluta, & si concipitur cum unione partium, concipitur necessarîo cum aliquo ordine illarum ad invicem, quia indivisibile quod copulat partem A. cum parte B. non utique copulat immediatè cum parte C, & nec mente concipi potest substantia corporea, sine tali ordine, ita ut unaquæque pars sit omnibus & singulis immediatè unita, & non potius una mediante alia.

RESPONDETUR. Admittimus quidem partes entitativas independentem à quantitate, sed non extensionem entitativam, licet extensio præsupponat partes entitativas. Unio autem partium, duplex cogitari potest, una localis, secundum

quam una penetrat aliam, & est illic, ubi est alia: & hæc non tantum non habetur à quantitate, sed potius excluditur. Alia unio successione, vel potius ipsa successivitas, in quantum extreitas huius, immediata est extreitati illi, quamvis localiter nulla sit extreitas, & hæc habetur à quantitate, negoq; illam haberi non posse in iis quæ in ordine ad locum extreitatem non habent. Immerito etiam supponit argumentum, dari indivisibilia substantialia continuativa. Sed quid sit de hoc: Concedo quod si conciperetur substantia cum unione successione, concipiatur necessario cum aliquo ordine illarum, ad invicem; sed nego hunc ordinem, vel potius extreitatem immediatam, haberi sine quantitate, quæ ablata, erit quidem entitas corporea, immo in nostris principiis etiam tunc habebit partes, non tamen divisibiles, quia divisibilitas tota habetur à quantitate, ut dictum supra. Nego ulterius non posse concipi substantiam corpoream, sine tali ordine extreitis & successione, nec erunt tunc in illa substantia corporea solum indivisibilia resoluta, sed partes entitativæ plures penetratæ, & ob ablatam quantitatem hic & nunc, non divisibiles.

INSTAT primò Maftrius. Etiam talis ordo partium haberi potest sine quantitate, ut patet in corpore humano, quod ut sit idoneum animæ subjectum, petit talem dispositionem partium inter se, quæ appellari solet organisatio substantialis, sublata quantitate.

RESPONDETUR. In organisatione duo sunt, unum formæ partiales per alios, vel dispositiones accidentales, aliud ita formata materia & partium extreitas: prius illud habetur independentem à quantitate, sed negatur ibi haberi hoc posterius.

INSTAT secundò quidam. Hic conceptus quantitatis competit etiam intensioni, nam etiam gradus caloris ita exigunt uniri, ut primus non uniatur immediatè tertio, sed mediante secundo.

RESPONDETUR. Numeralis & computi extreitas, potest competere intensioni, vicijus, à secundo supponitur primum; sed non competit Intensionem de se, extreitas præexplicata.

INSTAT tertio idem. Posse hunc ordinem servari, etiam si materia spoliatur omni quantitate. Sed de hac instantia infra.

Punctum Difficultatis 3.

Quid sentiendum de Materia spoliata omni quantitate?

CONTRA prædictam Conclusionem posset adhuc obijci tale argumentum. Sublata quantitate non est necesse tolli unionem; si non tollitur unio: Ergò sublata quantitate, immediatè caput unitum manet collo: Ergò ulterius sublata quan-

titate, est extreitas partium in ordine ad se. Quod ipsum ulterius trahit secum hanc difficultatem, quia spoliata substantia omni quantitate, si non manet cum extreitate in ordine ad se, quod & quale spatium occupat? quæ difficultas est quidem superius tacta, repeti tamen altius debet.

Quoad primam partem.

ASSERO I. Sublata quantitate, posse saltem divinitus non tolli unionem substantialem. Quæ enim in hoc implicantiæ?

ASSERO II. Sublata quantitate, non tolli etiam unionem continuativam inter se. Ratio. Quia ut infra dicitur, unio continuativa nihil aliud est quàm negatio terminorum. ablatione autem quantitatis, nulli ponuntur termini.

ASSERO III. Sublata quantitate, quamvis non tollitur unio continuativa, non maneret tamen extreitas partium in ordine ad se.

RATIO, quia ante in statu scilicet habitæ quantitatis, ita erat unitum collum capiti, ut diceret ratione extreitis, negationem unionis cum aliis partibus, quam negationem, jam non dicit, sublata quantitate, adeoq; nec extreitatem, in qua tamen extreitate stat quantitas. Et certè & esset tunc immediatè unita pars huic, & non alteri, & non esset: Esset ut supponitur, cum supponatur manere extreitas partium in ordine ad se; non esset autem, quia non potest immediatè uniri huic non nisi, quando absolute ab alia, nullam dicit extreitatem, non in ordine ad se, quia hæc habetur à quantitate quæ censetur sublata, non extreitatem in ordine ad locum, quia supponitur, tunc haberi penetratio.

Quoad secundam partem. Nempe quod & quale spatium occupet substantia spoliata omni quantitate?

Dici hæc possent. Imprimis, quod occupet non nisi punctum spatii, non hoc sensu, quod spoliata substantia designet in loco divisibili aliquid indivisibile, de quo inferius, sed quia in se spectata nihil divisibile habet, localitasq; illius intrinseca, est indivisibilis. Secundo. Cogitari posset, quod non redigatur quidem in punctum, sed occupet certum spatium, ita tamen ut totum sit in toto, & totum in qualibet parte, idq; idè, quia seclusa omni quantitate, entitas materiæ elephantis major est entitate materiæ formæ. Ergò & localitas, & sicut potest inæqualitas entitativa tribui independentem à quantitate, sic & localitas inæqualis, ita ut minoritas cum extreitate, possit competere substantiæ, independentem à quantitate, licet non minoritas cum extreitate. Et sicut Christus in majori hostia plus occupat spatii quàm in minori, nihilominus Christus in Eucharistia non habet extensionem localem. Ergò etiam si plus occuparet spatii moles corporea elephantis, præ mole formicæ, non inde sequetur haberi tunc extensionem localem, quia sicut Christus est utrobique

pene.

penetratus, & penetratio officit extensioni locali, ita & duæ illæ materiæ, supponerentur penetratæ. Tertiò cogitari potest. Quòd DEUS sublatâ quantitate contineat in eodem loco substantiam, impediâtq; penetrationem, ut si partes mandet teneri ab Angelis, ne coeant. *Quartò.* Cogitari potest, quòd replicet illam substantiam ut spatium idem occupet, quod antea occupabat. *Quintò.* Quòd illam colloct in toto illo spatio, ita ut sit tota in toto, & tota in qualibet parte, ad eum modum, quo Angelus divisibilem localitatis sphaeram implet, sine ulla quantitate. *Ut hoc decernatur*

ASSERO I. *Illam substantiam occupaturam in divisibile spatium.*

RATIO, quia cum ipsa sit jam indivisibilis, ut potè carens omni extensione, quæ à quantitate haberi debet, nullum alium habet titulum, divisibile spatium occupandi.

ASSERO II. *Pluribus partibus entitativis Materie, v.g. elephantis præ materia v.g. formica, non debetur occupatio majoris spatii loci.*

RATIO. Tum quia, concessis pluribus partibus materiæ elephantis, præ partibus materiæ corporis formicæ, non sequitur, plus spatii mole suâ occupare debere materiam elephantis. Quod ipsum probatur. Quia in Eucharistia minùs materiæ debetur CHRISTI digito, quàm toti corpori CHRISTI, & tamen non plus occupat spatii totus CHRISTUS quàm ejus digitus. Ergò ex pluralitate præcisa partium, non sequitur occupatio majoris spatii. Tum quia tota occupatio spatii, non provenit ex mole, sed provenit ex extensione locali, & non penetratione simultaneâ, cujus oppositum, convenit illi materiæ. Ergò etiam ex vi ejusdem penetrationis, tantundem occupabit spatii, plus, aut illud quod minùs est, materiæ. Tum quia rationes in oppositum adlatæ non convincunt; nego enim dari ullam localitatem entitativam eamque divisibilem, sicut nulla datur divisibilitas entitativa, de quo supra; quòd debeat dari majoritas entitativa, deducitur ex illo principio, quia partes entitativæ præsupponi debent ante quantitatem: nullum autem principium est tribuendæ hujus localitatis: nec apparet quid sit minoritas cum intricare, si localitatem divisibilem in re materiali trahit. Quod adferebatur de duabus hostiis majori & minori, disparitatem habet; quia major illa occupatio in majori hostia, est propter majorem inibi quantitatem panis, cui unitur, & cujus conditionem sequitur corpus Christi, jam autem major quantitas, nò est in elephantis materia, cum supponamus totâ quantitatē sublatâ.

ASSERO III. *Sublatâ quantitate, non posse Deum continere partes in eadem extensione locali.*

RATIO. Tum quia & maneret corpus cum eadē extensione locali, & nò maneret: maneret quidē ut supponitur; non maneret autē; quia tota ratio talis ejus extensionis, est quantitas, quæ si sublata est, etiam talis locatio auferri debet. Quod

universaliter in hoc principium resolvitur. Quia defectum principii formalis, non potest DEUS supplere, & ita non potest facere, ut si aliquid lucidum sine luce, album sine albedine; cum ergò quantitas exhibeat extensionem localem in genere causæ formalis, illâ sublatâ, non poterit extensio localis haberi. Tum quia. Quamvis sine ulla quantitate possit divisibilem locum habere Angelus, coextendens se suæ sphaeræ localitatis, id tamen habet titulo cujusdam virtualis extensivitatis, quæ in rebus materialibus nò habetur; fundatur enim supra ipsum spirituale esse, tribuereq; rei materiali id, quod spiritibus convenit, est merum fingere: & sicut si Angelus nò haberet extensivitatem localem, dicere, quòd possit etiam divinitus occupare divisibile spatium, esset fingere; ita & in præsentia. Tum quia, si materia spoliata quantitate eundem divisibilem locum occuparet, & vellet illam DEUS spoliare quantitate, ut supponitur, & non vellet spoliare: quia nollet illâ spoliare extensione saltem locali, quæ in materialibus, supponit quantitatem, nec habet supra quod aliud fundetur. Effectum quidem secundarium ut alibi dicitur potest DEUS supplere, sed si cetera sint paria, & in particulari, si secundarius effectus, nò præsupponat conjunctionem cum primario, ut extensio localis, necessario supponit extremitatem partium; extremitas autem partium tunc non habetur, quia nec habetur quantitas.

ASSERO IV. *Si Deus spoliaret materiam quantitate, replicetq; eandem, tamen non poterit occupare spatium tantum, quantum occupabat ante.*

RATIO. Quia vel occuparet illa materia tantum spatium, quamvis inter replicata nihil intercedat, vel si aliquid intercedat: ita ut v. g. primo ponatur materia replicata, postea v. g. digitus quantus, succedat digito materia replicata, & materiæ replicatæ digitus, & sic consequenter. Non potest dici primū, quia illa materia replicata, esset in punctum collecta, punctum autē additum puncto & indivisibili, non facit divisibile, nec occupat extensum locum, secundum principia Aristotelis. Non potest etiam dici secundū, quia tunc non illa materia replicata occuparet idem spatium, sed quantum interjectum, cui additum punctum replicatæ materiæ, non faceret majus, sed deberet se penetrare cum partibus quanti, de quo etiā inferius redibit sermo.

ASSERO V. *Si possibilis esset modus extensivitatis materialis, consimilis ei extensivitati, quæ anima & Angelus sine ulla quantitate, occupant spatium indivisibile, tunc materia spoliata omni quantitate, adeoq; tota in toto & tota in qualibet parte existens, posset etiam, occupare spatium divisibile.*

RATIO. Quia ad talem occupationē supponeretur nò requiri quantitas, cum sine quantitate formalis, talis localitas cōpetere supponatur, si quis diceret eā de facto dari, fingeret. An autē sit possibilis de hoc non discuro, unde ex supposita non nisi localitate tali, procedit assertum.

COLLIGES autem ex dictis, *Definitivè quantitatem esse, Accidens exercitativum partium in ordine ad se.*

QUÆSTIO II.

De Distinctione partium quantarum continuæ?

Quantitate consideratâ quoad esse, est necesse eam considerare quoad distinguî; & quia posuimus essentiam quantitatis stare in extremitate partium, ad complementum sciendi, sequitur interrogatio, quomodo illæ distinguantur inter se & quidem in continuo? quia nemo dubitat distinguî realiter partes in quanto discreto. In hac materia Hispani ordinariè docent esse distinctas actû, quod etiam docet ex recentioribus Hurtad. Arriag. Ovied. & Hybernus Pontius. Itali dicunt esse distinctas non nisi potentiâ. ita Alber. in prædic. quantitatis D. 3. Q. 6. n. 19. Pallavic. lib. 2. C. 7. Amic. Tom. 2. de Angelis Dp. 9. n. 180. Cabæus, quibus accessit Lusitanus recentior Suar. *Vrrag. sententiâ citat Aristotelem.*

NEGATIVA SENTENTIA citat locum imprimis ex 3. de anima, ubi asserit in linea non dari dimidia, hoc est, non dari actû sed potentiâ. Idem repetit 8. Physic. Tex. 68. *In continuo, inquit, non sunt dimidia actû, sed potentiâ, quod si actû fuerint, continuum non facient.* Ex 7. Metaph. Tex. 44. ait. *Ea quæ duo sunt actû, non esse unum actû, posse autem esse unum, si sunt duo potentiâ tantum, ut unum duplum ex duobus dimidiis potentiâ.* Et 9. Metaph. Tex. 10. Eo modo vult esse in cubo dimidia, quo est in ligno Mercurius, quod exemplum adhibet etiam 3. Metaph. Cap. 5. Idem Aristoteles neganti Zenoni posse fieri motum localem, eo quod in illo mobile, deberet pertransire partes spatii infinitas, respondens citato loco 8. Phys. ait: *Quare ad interrogationem si infinita aut in tempore, aut in longitudine possint pertransiri, dicendum est partim posse, partim non posse, quæ enim actû sunt, non posse, quæ autem potestate, posse.* Idem sentit 1. Metaphysicor. tex. 56. Lib. item de sensu & sensibili C. 6. 5. Metaph. tex. 31. Videtur etiam congruere locus ex primi Physicor. tex. 41. Ubi homogenea asserit illa esse, quæ essentialiter non repugnat fieri idem, heterogenea autem, quæ essentialiter repugnat fieri idem. Quod si partes in continuo essent distinctæ quæ fierent idem? per Ly enim idem, non intelligit Aristoteles merè unionem: nam tam homogeneis quàm heterogeneis non repugnat unio. Ergo per Ly idem non intelligit quod homogenea possint fieri non distincta.

RESPONDET Gregor: Arimi: Aristotelem solum voluisse, quod partes in continuo non

sint actû, quoad divisionem, sed non sentit quod non sint actû quoad distinctionem. *Sed replicant negantes:* nemo enim dubitat Mercurium in signo non esse quoad divisionem, & separationem, & tamen ex Aristot. partes sunt in ligno, eo modo quò & Mercurius. Rursus cum Zeno non curavit divisionem partium, sed tantum attendebat ad rationem spatii infiniti, non solvisset ejus argumentum: nam urfisset Zeno, quamvis spatium non sit divisum realiter, haber tamen suam infinitatem, quomodo ergo pertransiri potest. Videturque Aristoteli consentire S. Thom. ad 8. Physic. textum. 37. Pars in toto non est in actû, sed in potentia, maximè in Continuis.

AFFIRMATIVA etiam sententia citat pro se Aristotelem 5. Metaphys. Cap. 13. ubi quantum definit, esse illud, quod est divisibile in ea, quæ insunt. Primi item Physicor. Tex. 17. differens contra Melissum, qui censebat omnia esse unum, probat illud unum non posse esse Continuum, quia aliàs esset multa, si autem distinctionem partium non admittit Aristoteles, quomodo essent multa in Continuo 6. Physicor. Tex. 2. *Continuum, inquit, habet hoc quidem aliam, illam verò aliam partem.* 7. Physic. loco tertio ubi asserit, ea quæ habent diversam generationem & corruptionem, esse distincta, in nutritione autem animalis partes, quantumvis homogeneæ, habent diversam generationem & corruptionem. Cap. item de quantitate. Continuum, censet idem esse, cujus partes copulantur termino communi, si autem partes non sunt actû, quomodo copulantur? nam copulatio duorum est.

RESPONDERI potest ad illum locum ex 5. Metaph. cum recentiori Suar. Continuum divisibile esse in partes non actû realiter distinctas, sed distinctas realiter potentiâ. Aliâ viâ iisdem auctoritatibus satisfieri potest. Aliâ est hæc propositio, actû sunt in continuo partes. Et alia hæc est: In continuo sunt partes actû, nam prima solum importat esse in continuo actû entitatem, cui comperat denominabilitas & determinabilitas ad esse partis, quod concedi potest. Secunda autem propositio, esse actuale partium importat, in ratione & denominatione partium, quod non asserit Aristoteles. Per illos itaque continuum esse divisibile in ea quæ insunt quoad entitatem, licet non quoad esse actuale, determinationem denominationemque partium. Melissoque sentienti omnia esse unum & indivisibile bene opponere poterat, Continuum, quod est divisibile actû in partes, licet non in partes actû, ante divisionem distinctas. Præmissis, auctoritatibus sit insuper

DIF.